

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa P. S.A. w W.
przeciwko S. sp. z o.o. w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 kwietnia 2019 r., sygn. akt VII AGa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od S. sp. z o.o. w K. na rzecz P. S.A. w W. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana S. sp. z o.o. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), którym oddalono apelację pozwanej od wyroku Sądu I instancji, a w wyniku częściowego uwzględnienia apelacji powódki – P. S.A., zasądzono na jej rzecz od pozwanej kolejne sumy, ponad zasądzone przez Sąd Okręgowy kwoty 202 777,85 zł i 214 317,18 zł z bliżej określonymi odsetkami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Potrzeba taka oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo też prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17).

W ocenie pozwanej konieczne jest dokonanie wykładni wzajemnej relacji art. 647¹ § 5 k.c. i art. 376 § 1 k.c. w zakresie ustalenia, czy w obowiązującym stanie prawnym do roszczeń regresowych między podmiotami ponoszącymi solidarną odpowiedzialność, wskazanymi w art. 647¹ § 5 k.c., należy stosować art. 376 § 1 k.c., a jeśli tak, to w jakim zakresie, ponieważ „literalne brzmienie tych norm”, jak określiła to skarżąca, nie daje jednoznacznej odpowiedzi. Na wstępie należy zaznaczyć, że art. 647¹ § 5 k.c., przywoływany wielokrotnie w skardze kasacyjnej, pojawia się konsekwentnie jako źródło solidarnej odpowiedzialności inwestora

i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Takie oznaczenie przepisu jest nieadekwatne do przedmiotu sporu, ponieważ w obecnym stanie prawnym unormowanie to dotyczy wyłącznie odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia na rzecz dalszego podwykonawcy. Skarżąca nie wskazała natomiast, że mowa o art. 647¹ § 5 k.c. w brzmieniu sprzed 1 czerwca 2017 r., czyli o regulacji ujętej aktualnie w art. 647¹ § 1 k.c.

Wadliwe określenie przepisu powoduje, że odnoszące się do niego zagadnienie prawne nie może być uznane za występujące „w sprawie”, tymczasem dopiero takie występowanie, równoznaczne z aktualnością problemu jurystycznego na tle okoliczności sporu, świadczy o istnieniu przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Mimo powyższych zastrzeżeń zasadne jest wyjaśnienie, z jakich powodów w sprawie nie zachodziłyby przyczyny uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania, nawet gdyby prawidłowo został oznaczony przepis, do którego odnosi się argumentacja pozwanej.

Co się tyczy dostrzeżonego przez skarżącą problemu interpretacyjnego, ułożonego także z zaistniałym w sprawie zagadnieniem prawnym, wypada podkreślić, że skarżąca wskazuje art. 376 § 1 k.c. bez sprecyzowania dalszej jednostki redakcyjnej (przepisu) tego unormowania, choć jednocześnie w innych fragmentach skargi odnosi się odrębnie do obu przepisów zawartych w art. 376 § 1 k.c. Z motywów wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynika jednak, by wątpliwości skarżącej wywoływała wykładnia art. 376 § 1 k.c. (ujmowanego całościowo, bez skonkretyzowania przepisu) w kontekście solidarnej odpowiedzialności inwestora i generalnego wykonawcy robót budowlanych. Nie jest natomiast rolą Sądu doszukiwanie się w analizowanym obszarze problemów prawnych innych niż wskazane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie, w którym strona skarżąca powinna całościowo przedstawić potrzebę wykładni przepisów lub rozważenia zagadnienia prawnego.

Wypada przypomnieć, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienie skargi kasacyjnej stanowią niezależne i pełniące różne funkcje elementy konstrukcyjne tego środka zaskarżenia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 oraz 398⁴ § 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania ma podstawowe znaczenie na etapie oceny dokonywanej w ramach przedsądu. Uzasadnienie takie powinno bowiem wyjaśniać, dlaczego przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy miałyby być skarga kasacyjna wywiedziona w sprawie, która została już rozpoznana i prawomocnie rozstrzygnięta przez Sądy powszechne. Z kolei uzasadnienie podstaw kasacyjnych służy innemu celowi, w postaci dokonania merytorycznej oceny zasadności skargi, co do której uprzednio stwierdzone już zostały podstawy do jej przyjęcia. Sformułowanie problemu prawnego lub wskazanie na potrzebę wykładni powinno być zatem wsparte odrębnym wywodem, który poświęcony jest konkretnie przyczynom przyjęcia skargi do rozpoznania, gdyż za wypełnienie tego wymagania nie może być uznane zawarcie w innych fragmentach skargi uzasadnienia jej podstaw.

Przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie zachodzi również w związku z kolejnym zagadnieniem, dotyczącym tego, czy podstawą do rozliczeń między generalnym wykonawcą a inwestorem, który wypłacił wynagrodzenie podwykonawcy, powinny być przepisy art. 376 k.c. czy art. 518 § 1 pkt 1 k.c. Tak ujęty problem nie odnosi się do niniejszej sprawy na jej aktualnym etapie, ponieważ Sąd II instancji nie uznał art. 518 § 1 pkt 1 k.c. za podstawę rozstrzygnięcia, a jednocześnie przepisu tego nie zawarto wśród podstaw skargi kasacyjnej. Rozważania na temat stosowania art. 518 k.c. miałyby zatem czysto teoretyczny charakter. Z powyższych względów nie może być także skuteczna przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., w której przypadku skarżąca również zaprezentowała argumentację odnoszącą się do art. 647¹ § 5 k.c. (w dawnym brzmieniu), art. 376 § 1 k.c. oraz art. 518 § 1 pkt 1 k.c. Przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem, aby mógł uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, musi mieć bowiem konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Tymczasem sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne, wbrew wymaganiu określonemu w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie występowałoby konkretnie „w sprawie”, w której wniesiono skargę kasacyjną.

Jako ostatnią przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała oczywistą zasadność skargi. Oparcie wniosku na tej przesłance

wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd II instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd II instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Pozwana upatrywała oczywistej zasadności skargi w trafności konkretnych zarzutów, co znalazło odzwierciedlenie w stwierdzeniu, że „skarga jest oczywiście uzasadniona w zakresie (...)” wymienionych dalej zarzutów. Odpowiednia część uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania została przez skarżącą ograniczona do argumentacji mającej świadczyć o trafności wskazanych podstaw kasacyjnych. Tymczasem w przypadku przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. strona wnosząca skargę powinna przede wszystkim wykazać, że określone uchybienia Sądu II instancji w dostrzegalny *prima facie* sposób przekładają się na oczywistą zasadność samej skargi. Omawiana przyczyna kasacyjna nie jest zatem spełniona już przez zaprezentowanie argumentacji o zasadności poszczególnych zarzutów. Trafność konkretnego zarzutu nie zawsze oznacza bowiem, że skarga kasacyjna będzie skuteczna, tzn. wyrok Sądu II instancji zostanie uchylony i zmieniony albo sprawa zostanie przekazana do ponownego rozpoznania. Tymczasem pozwana ograniczyła się wyłącznie do skróconego przytoczenia wybranych podstaw kasacyjnych i nie odniosła się w ogóle do kwestii zasadności skargi - poza ogólnym wskazaniem, że zasadność ta jest, zdaniem skarżącej, oczywista. Już z tej przyczyny wykluczone jest przyjęcie skargi kasacyjnej pozwanej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W związku z powyższym jedynie ubocznie należy stwierdzić, że podane przez skarżącą przyczyny oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, niezależnie od ich niedostatecznego wyjaśnienia, w rzeczywistości nie świadczą o konieczności wzruszenia wyroku Sądu Apelacyjnego. Odnosząc się do kwestii wykładni złożonego przez powódkę oświadczenia o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane, skarżąca ograniczyła się wyłącznie do wskazania na niewłaściwą, jej zdaniem, ocenę tego oświadczenia, dokonaną przez Sąd II instancji. Tymczasem adekwatne dla ww. kwestii motywy stanowiska Sądu Apelacyjnego są wyczerpujące, logiczne i pozbawione widocznych *prima facie* uchybień.

Z kolei, co się tyczy zastosowania reguł rozliczenia właściwych dla odpowiedzialności solidarnej inwestora także w stosunku do odsetek za opóźnienie od należności głównej, zauważyć trzeba, że w niniejszym postępowaniu powódka dąży do zwrotu wynagrodzenia wypłaconego podwykonawcom na podstawie prawomocnych wyroków sądu. Skarżąca nie wskazała żadnych oczywistych przyczyn, dla których określona część zasądzonych od inwestora kwot, obejmujących należność główną i odsetki, miałyby podlegać innej zasadzie rozliczenia. Doszukiwanie się takich przyczyn nie jest rolą Sądu badającego zasadność wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wywody pozwanej dotyczące tego, że inwestor zaniechał niezwłocznego spełnienia świadczenia na rzecz podwykonawcy, wobec czego to on powinien ponosić odpowiedzialność za odsetki od niewypłaconego wynagrodzenia, nie wydają się natomiast jasne w kontekście tego, że odpowiedzialność powódki względem podwykonawcy zrealizowała się w pierwszym rzędzie na skutek nieuregulowania długów przez samą skarżącą.

Finalnie należy zauważyć, że o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie świadczy także rzekome naruszenie art. 328 k.p.c. (w brzmieniu sprzed 7 listopada 2019 r.), oznaczonego bez wskazania odpowiedniej jednostki redakcyjnej. Jeśli założyć, że skarżąca miała na uwadze art. 328 § 2 k.p.c., to wypada wskazać, że nawet na etapie merytorycznego badania zaskarżonego rozstrzygnięcia naruszenie tego unormowania może stanowić skuteczną podstawę skargi kasacyjnej jedynie wyjątkowo, gdy uzasadnienie orzeczenia sądu II instancji obarczone jest szczególnymi wadami. Skarżąca nie wyjaśniła, dlaczego takie

naruszenie miałoby świadczyć o spełnieniu przesłanek dalej idących, czyli o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Odnosząc się do motywów skargi kasacyjnej, wypada jednak zauważyć, że skarżąca błędnie odczytuje treść zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia. Wbrew twierdzeniom pozwanej, wyrok Sądu Apelacyjnego nie prowadzi do odmiennego potraktowania kwestii odsetek od wynagrodzeń należnych podwykonawcom J. N. i J. U. Żądanie zapłaty skapitalizowanych odsetek zostało w odniesieniu do kwot należnych obu tym podmiotom uwzględnione już na etapie orzeczenia Sądu I instancji, co wprost wynika m.in. z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 11 stycznia 2017 r., sygn. akt XX GC (...) (k. 400). Nie ma zatem podstaw do twierdzenia, że Sąd Apelacyjny, który oddalił apelację pozwanej, odmiennie ocenił zasadność zasądzenia odsetek od obu należności głównych. Sformułowany przez skarżącą zarzut niewyjaśnienia rozbieżności został więc oparty na błędnym założeniu, wobec czego nie może prowadzić do wniosku o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw